

Nr 322.

Godkänd av första kammaren den 13 juni 1921.

Godkänd av andra kammaren den 14 juni 1921.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

(Bankoutskottets utlåtande nr 25 samt memorial nr 26.)

Till Konungen.

A. Det civila pensionsväsendet.

1:o) I en till riksdagen avlåten proposition, nr 116, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 25 februari 1921, föreslagit riksdagen medgiva, att biträdande lärarinnan vid Zinkgruvans folkskola i Hammars församling Sofia Regina Eklund och lärarinnan vid Zinkgruvans småskola i samma församling Selma Nygren må för pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., utan att någon engångsavgift för dem erlägges, tillgodoräkna sig den tid, under vilken de före den 1 januari 1907 tjänstgjort vid de av bolaget Vieille Montagne underhållna skolor.

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

B. **Det militära pensionsväsendet.**

2:o) I en till riksdagen avlåten proposition, nr 56, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till värnpliktige K. E. Backlund må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrivits i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, sådant detta författningsrum ursprungligen lydde — från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Riksdagen har tidigare i liknande fall medgivit, att ersättning i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, må utgå utan hinder av här ifrågavarande preskriptionsbestämmelse. Under återopande härav får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 56 av riksdagen bifallits.

3:o) I en till riksdagen avlåten, den 4 februari 1921 dagtecknad proposition, nr 57, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till värnpliktige G. Nyström må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrivits i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, sådant detta författningsrum ursprungligen lydde — från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

På de skäl, som anförts i ovanberörda statsrådsprotokoll, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har i en till riksdagen avlåten proposition, nr 76, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 11 februari 1921, föreslagit riksdagen medgiva, att till värnpliktige W. J. G. Svensson må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrivits i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, sådant detta författningsrum ursprungligen lydde — från beväringssman-

skapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

5:o) I en till riksdagen avlåten, den 11 februari 1921 dagtecknad proposition, nr 88, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till den i följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, avlidne värnpliktige O. L. Forsbergs änka Ida Karolina Forsberg, född Sehlin, och makarnas minderåriga barn må — utan hinder däraf, att Forsberg avlidit efter utgången av den tid av två år från det sjukdomen blev känd, som angivits i § 4 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, sådant detta författningsrum ursprungligen lydte — från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill de enligt grunderna för nämnda förordning kunna anses berättigade.

Under återopande av de i statsrådsprotokollet anförda skäl och med hänsyn till av riksdagen tidigare fattade beslut i liknande fall har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

6:o) I en till riksdagen avlåten, den 25 februari 1921 dagtecknad proposition, nr 106, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till värnpliktige P. L. Pettersson må — utan hinder däraf, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrivits i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, sådant detta författningsrum ursprungligen lydte — från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

7:o) I en till riksdagen avlåten, den 4 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 126, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att löjtnanten i Första livgrenadjärregementets reserv Henrik Bastian Carstens Keiding må från och med den 1 september 1920 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring

till belopp av 830 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 20 augusti 1919 angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid armén och utgå från anslag, som för beredande av sådan pensionsförbättring beviljats eller kan komma att beviljas.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

8:o) I en till riksdagen avlåten, den 25 februari 1921 dagtecknad proposition, nr 118, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmännen vid Norrlands 3:e kompani nr 140 Jonas Henriksson Grafström Rundqvist och vid Blekinge 3:e kompani nr 40 Carl Gustaf Månsson Pihlkvist må tilldelas pension, såsom hade de tjänat kronan i tjugo år från tjugo års ålder.

På de i statsrådsprotokollet anförda skäl och med hänsyn till av riksdagen tidigare fattade beslut i liknande fall har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

C. **Allmänna indragningsstaten.**

I. **Ang. justitiedepartementet.**

9:o) I en till riksdagen avlåten proposition, nr 103, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre fänggevaldigern August Lundgrens änka Johanna Fredrika Cecilia Lundgren samt vaktkonstapeln vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona Alfred Eliasson Lunds änka Anna Sofia Lund må, så länge de förbliva änkor, å allmänna indragningsstaten uppbära, änkan Lundgren från och med år 1920 ett årligt understöd av 130 kronor och änkan Lund från och med år 1921 ett årligt understöd av 200 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

II. **Ang. försvarsdepartementet.**

10:o) I en till riksdagen avlåten, den 11 februari 1921 dagtecknad proposition, nr 105, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen

att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Till statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag har föredragande departementschefen hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

a) att sadelmakeriarbetaren vid arméns sadelmakeriverkstad Erik August Enberg må från och med den 1 januari 1921 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor;

b) att skrädderiarbetaren vid Vendes artilleriregemente Nils Jakobsson Levin må från och med månaden näst efter den, varunder han erhåller avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor;

c) att skrädderiarbetaren vid Smålands husarregemente Nils Magnus Rask må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att pensionen jämte vad av honom åtnjutes från Vadstena krigsmanhuskassa uppgår till sammanlagt 600 kronor;

d) att tygarbetaren vid Karlsborgs tygstation Karl Gustaf Karlsson må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller avsked från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor;

e) att skomakeriarbetaren vid Smålands artilleriregemente Anders Algot Guldstrand må från och med månaden näst efter den, under vilken han enledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att pensionen jämte vad av honom åtnjutes från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till sammanlagt 500 kronor;

f) att förre renhållningsarbetaren vid Göta artilleriregemente August Olsson Åkerman må från och med den 1 januari 1921 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor;

g) att mässjungfrun vid krigsskolans kadettmässar Selma Charlotta Forsberg må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 450 kronor.

h) att envar av skrivbiträdet vid fortifikationsbefälhavarens å Karls-

borg expedition Gustaf Hjalmar Stohlbin och arbetaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad Frans August Björk må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, den förre av 1,000 kronor och den senare av 500 kronor;

i) att föreståndaren för Svea trängkärs skomakerverkstad Carl August Heliodorus Roos må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid nämnda kår, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor;

j) att förre stenarbetaren och skrivaren vid Borghamns kalkstensbrott Carl August Holmqvist må från och med den 1 januari 1921 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor;

k) att förre schaktmästaren vid Borghamns kalkstensbrott Anders Richard Andersson må från och med den 1 januari 1921 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 850 kronor; samt

l) att skrädderarbetaren vid Smålands artilleriregemente Johan Oscar Johansson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

11:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att det till 3:e klass kustartilleristen Oskar Henrik Berg från allmänna indragningsstaten utgående understödsbeloppet 350 kronor måtte höjas med 250 kronor eller till sammanlagt 600 kronor.

Genom beslut av 1913 års riksdag tillerkändes Berg från allmänna indragningsstaten ett årligt underhåll till så stort belopp, att detsamma jämte Berg tillkommande pension från flottans pensionskassa uppgick till 225 kronor. 1916 års riksdag höjde det från allmänna indragningsstaten utgående beloppet med 225 kronor, så att sammanlagda understödet nu uppgår till 450 kronor.

Även riksdagen har funnit det årliga understöd, som Berg sålunda åtnjuter från statsverket, under nuvarande förhållanden vara otillräckligt för hans uppehälle och har riksdagen, med hänsyn till de synnerligen ömmande omständigheter, som i detta fall föreligga, ansett sig böra höja understödet till det i motionen föreslagna beloppet. Det förhöjda understödet har bestämts att utgå från och med den 1 januari 1921.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre 3:e klass kustartilleristen Oskar Henrik Berg må, utöver honom tillkommande pension från flottans pensionskassa, från och med den 1 januari 1921 från allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid uppbära ett årligt understöd av sexhundra kronor.

III. Ang. socialdepartementet.

12:o) I en till riksdagen avlåten, den 11 februari 1921 dagtecknad proposition, nr 83, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Till nämnda statsrådsprotokoll har föredragande departementschefen hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

a) att föreståndaren för gymnastiskt-ortopediska institutet professorn Anders Wide må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin ifrågavarande befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en pension av 4,500 kronor årligen;

b) att karantänsläkaren vid karantänsanstalten på Käsö Gustaf Ernst Hjortzberg må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp av 5,000 kronor årligen; samt

c) att vid bestämmande av pension åt kvinnliga biträdet av första graden hos länsstyrelsen i Jämtlands län Hanna Maria Amalia Styrländer må såsom tjänstår beräknas även den tid, varunder hon varit såsom dispositionsbiträde anställd å postkontor.

Riksdagen har på de i statsrådsprotokollet anförda skäl bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

IV. Ang. finansdepartementet.

13:o) I en till riksdagen avlåten, den 4 februari 1921 dagtecknad proposition, nr 69, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, dels att förutvarande kontrollörerna vid sockerbeskattningen Carl

Martin Lundgren och Henrik Julius Sjöstedt må under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten, Lundgren från och med den 1 januari 1921 med 800 kronor och Sjöstedt från och med den 1 oktober 1920 med 840 kronor årligen;

dels ock att förutvarande kontrollören vid sockerbeskattningen Sven Nilsson må från och med den 1 augusti 1920 under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 720 kronor årligen.

På de i statsrådsprotokollet anförda skäl och under erinran att, såsom också av statsrådsprotokollet framgår, riksdagen tidigare i liknande fall beviljat pension efter enahanda grunder, som här tillämpats, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

V. Ang. ecklesiastikdepartementet.

14:o) I en till riksdagen avlåten, den 4 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 129, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att filosofie doktorn Per Karl Hjalmar Dusén må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 3,000 kronor.

Jämväl riksdagen finner det med hänsyn till det mångåriga arbete, Dusén nedlagt i naturhistoriska riksmuséets tjänst, samt de förtjänster, han i övrigt inlagt om de svenska naturvetenskaperna, vara med billighet överensstämmande, att ett årligt understöd från det allmännas sida beredes honom på hans ålderdom. I fråga om storleken av detta understöd har riksdagen intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen har sålunda bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

VI. Ang. jordbruksdepartementet.

15:o) I en till riksdagen avlåten, den 4 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 121, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för nyssangivna dag, föreslagit riksdagen medgiva, att jordbruksarbetaren vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet Johan Alfred

Olssons änka Hulda Matilda Olsson må från och med den 1 december 1920 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, åtnjuta årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 250 kronor.

Mot förslaget, att en årlig pension beredes änkan Olsson, har riksdagen icke haft något att invända.

Vad pensionens storlek beträffar, har styrelsen för centralanstalten föreslagit ett belopp av 300 kronor årligen, men har statskontoret, med hänsyn till att bostadsförmån beretts änkan Olsson, ansett pensionen böra bestämmas till 250 kronor. Departementschefen har förordat sistnämnda belopp. Riksdagen har emellertid funnit omständigheterna i förevarande fall vara sådana, att riksdagen för sin del anslutit sig till det av centralanstaltens styrelse framställda förslaget.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, nr 121, medgivit, att jordbruksarbetaren vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet Johan Alfred Olssons änka Hulda Matilda Olsson må från och med den 1 december 1920 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, åtnjuta en årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 300 kronor.

VII. Ang. handelsdepartementet.

16:o) I en till riksdagen avlåten, den 28 januari 1921 dagtecknad proposition, nr 72, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, *dels* att ombudsmännen vid sjömanshuset i Kalmar Per Alfred Nelsson och vid sjömanshuset i Marstrand Mathilda Nordström må, vardera från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från befattningen äger rum, å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid åtnjuta årligt understöd, Nelsson med ettusentvåhundra kronor och Mathilda Nordström med niohundrafemtio kronor, *dels ock* att å ifrågavarande understöd må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att, därest till någondera av de båda befattningshavarna årligt understöd utbetalas jämväl från vederbörande sjömanshuskassa, dyrtidstillägget för denne skall beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget

belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.

Riksdagen vill erinra, att — såsom i statsrådsprotokollet omförmäles — 1915 års riksdag, i anledning av en utav Eders Kungl. Maj:t gjord framställning om beredande av pension åt vissa befattningshavare vid sjömanshus, i sin skrivelse nr 10, punkt 47, anförde, bland annat, att riksdagen, då frågan om ordnandet av pensionsförhållandena för den vid sjömanshusen anställda personalen vore föremål för utredning av särskilda sakkunniga, för sin del icke ansåge det lämpligt att redan nu åt vissa av dessa tjänstemän fastställa pensioner, till vilka staten skulle bidra med hälften. Med hänsyn till det arbete, som staten för olika ändamål pålade sjömanshusen, och den nytta, som det allmänna obestriddigen därav hämtade, samt då de tjänstemän, framställningen avsåge, borde beredas tillfälle att avgå för att ersättas med yngre krafter men, därest de entledigades utan pension eller understöd, skulle komma i svårt ekonomiskt betryck, hade riksdagen emellertid ansett det vara med billighet överensstämmande, att staten under form av årliga understöd från allmänna indragningsstaten lämnade något bidrag till deras försörjning på ålderdomen.

Med hänsyn till vad riksdagen sålunda uttalat och då, enligt vad i statsrådsprotokollet likalädes omförmäles, utredning för närvarande pågår rörande omorganisation av sjömanshusen, har riksdagen ansett sig böra medgiva, att understöd beviljas här ifrågavarande befattningshavare. I fråga om beloppen av dessa understöd åberopar riksdagen vad i statsrådsprotokollet i detta avseende anförts.

Riksdagen får sålunda anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 72 av riksdagen bifallits.

17:o) I en till riksdagen avlåten, den 25 februari 1921 dagtecknad proposition, nr 97, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att städerskan och portvakten vid navigationsskolan i Stockholm Hilda Sofia Westergren, född Larsson, må från och med månaden näst efter den, under vilken hon lämnar sin anställning vid navigationsskolan, under sin återstående livstid åtnjuta pension å allmänna indragningsstaten med femhundra kronor årligen.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

18:o) I en till riksdagen avlåten, den 25 februari 1921 dagtecknad proposition, nr 98, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för

samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. extra läraren vid navigationsskolan i Stockholm, f. d. kommendörkaptenen av andra graden i flottan Johan Erik Wilcke må från och med den 1 januari 1921 under sin återstående livstid åtnjuta, utöver till honom utgående pension och fyllnadspension från flottans pensionskassa å sammanlagt 2,720 kronor för år, pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 500 kronor årligen.

På de skäl, som i statsrådsprotokollet angivits, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 14 juni 1921.

Med undersåtlig vörndnad.